

ПСИХОЛОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ІЗ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ ТА ТРАВМАТИЧНИХ СИТУАЦІЙ У ПЕРІОД ВІЙНИ

► **Війна – наша реальність.**

В нових умовах ми зустрілися не тільки з явними, але і з прихованими ворогами, які шкодять нашому здоров'ю. Найперший – стрес.

З даним типом стресу більшості українців раніше мати справу не доводилося, за що дякуємо долі. Проте, зараз умови такі, що вимагають від кожного з нас інтенсивних фізичних і психологічних зусиль для стабілізації власного стану.

«Пам'ятайте, що відчувати тривогу, занепокоєння та страх у той час, коли навколо вас бойові дії, а країна в стані війни з агресором, нормально. Це прийнятна реакція вашої психіки й організму на ситуацію, що склалася», – підсумували в МОЗ.

- За даними МОЗ напередодні війни лише 10 відсотків населення України самостійно і відповідально ставилися до свого здоров'я і не доводили себе до госпітального лікування, а самостійно виконували превентивні заходи.

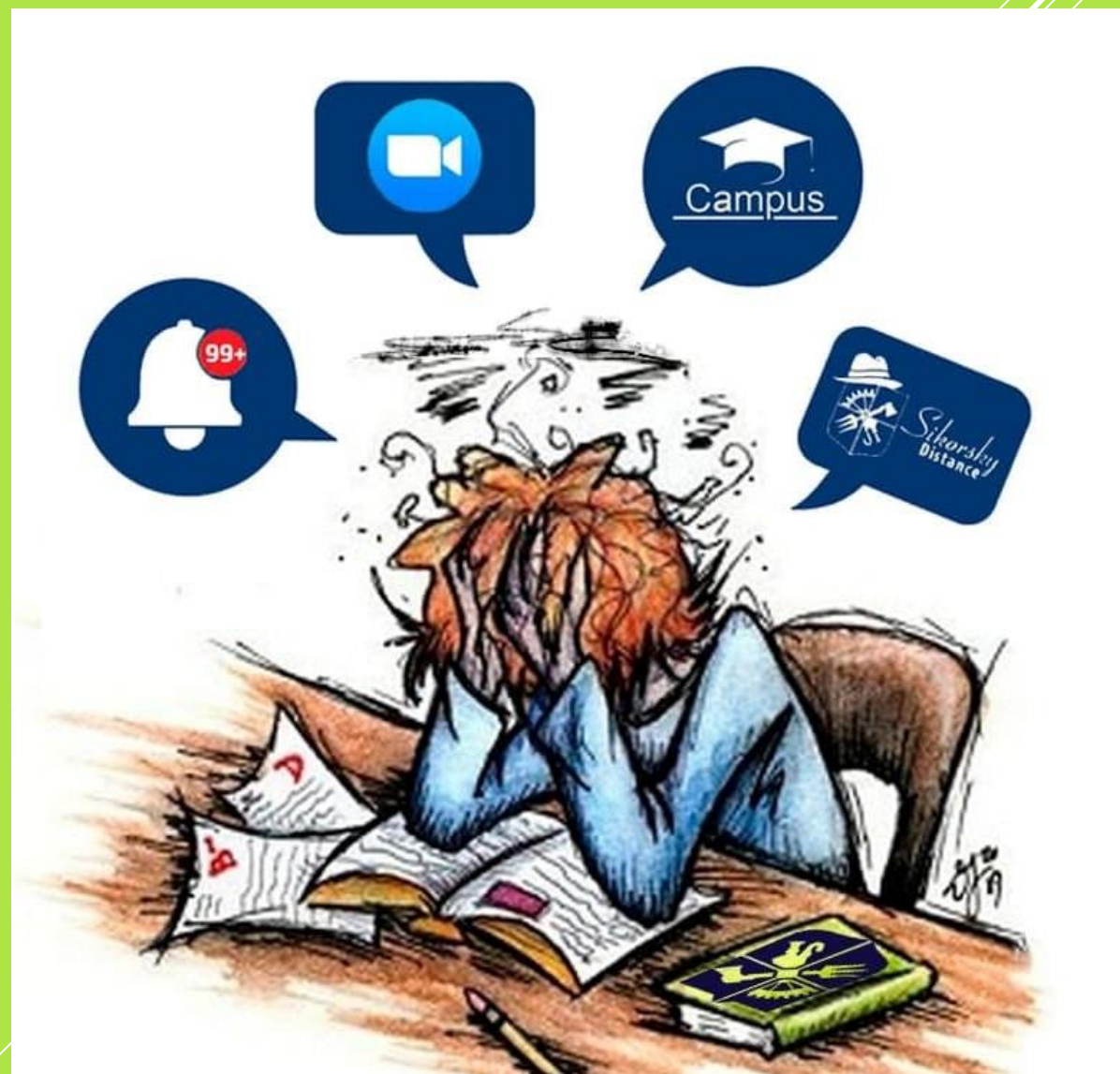
ДІЙЗНАЙТЕСЯ ПРО ПСИХІЧНЕ ТА ФІЗИЧНЕ ЗДОРОВ'Я...

ЩО ТАКЕ СТРЕС?

СТРЕС – це неспецифічна реакція організму на будь-яку висунуту до нього вимогу.

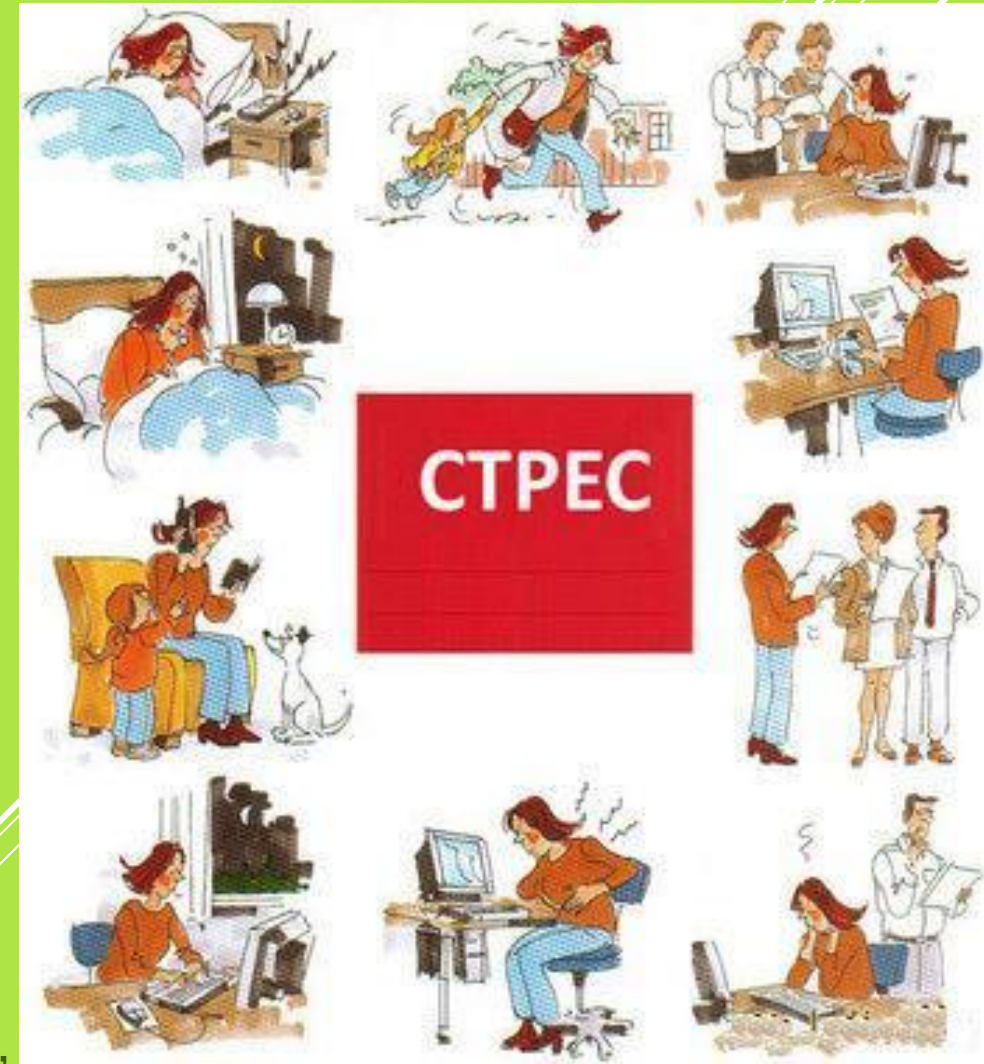
Це відповідь на загрозу, реальну чи уявну. Під стресом Г.Сельє (1979 р.) розумів систему реакцій організму у відповідь на будь-яку вимогу до нього, яка спрямована на створення адаптації чи пристосування організму до труднощів.

ЯК РОЗПІЗНАТИ СТРЕС?

ОЗНАКИ СТРЕСОВОГО СТАНУ:

- ПОСИЛЕННЯ ТРИВОГИ
- НЕМОЖЛИВІСТЬ ЗОСЕРЕДИТИСЯ НА ЧОМУСЬ
- ПОГІРШЕННЯ ПАМ'ЯТІ
- ВИНИКНЕННЯ ПОЧУТТЯ ВТОМИ
- БЕЗПІДСТАВНА АГРЕСІЯ
- ВІДЧУТТЯ ВТРАТИ КОНТРОЛЮ НАД СОБОЮ
- ПІДВИЩЕНА ДРАТІВЛИВІСТЬ
- ВТРАТА ПОЧУТТЯ ГУМОРУ
- ЗНИКНЕННЯ АПЕТИТУ
- ВИРАЖЕНІСТЬ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ (ТЮТЮНОПАЛІННЯ, ВЖИВАННЯ АЛКОГОЛЮ ТОЩО)

В умовах війни слід пам'ятати, що **СТРЕС** – це нормально, це є адекватна реакція нашої психіки на те, що відбувається навколо.

- ▶ Інформаційне поле (потік інформації щодо військових подій, новини, які ми постійно сприймаємо із різних каналів)
- ▶ Повітряні тривоги
- ▶ Емоційне збудження
- ▶ Навантаження (фізичні, пов'язані із навчальною або професійною діяльністю)
- ▶ Важкі життєві ситуації (зміна місця проживання, хвороба, втрата роботи, зміна умов життя, вихід із «зони комфорту»)
- ▶ Переломні етапи життя (розрив стосунків, закінчення навчання, перехід на нову роботу або посаду)
- ▶ Незадоволеність матеріальним становищем

ПРИЧИНИ СТРЕСОВОГО СТАНУ ?

«МАГІЧНА ТРІАДА»

ДОЛАЄМО СТРЕС!

1. Сmachна і корисна їжа, яка приносить вам задоволення
2. Заняття спортом або фізична активність, яка надає вам відчуття приємної виснаженості
(танці, біг, футбол тощо)
3. Прогулянки на свіжому повітрі, особливо перед сном

**«Хочеш бути здоровим?
Бігай.**

**Хочеш бути розумним?
Бігай.**

**Хочеш бути сильним?
Бігай»**

(давньогрецька приказка)

СОН

Виконуючи ці прості поради ми нормалізуємо порушення сну, яке виникає у результаті стресу і кризових ситуацій.

Сон – це необхідна умова нашого нормального функціонування, запорука нашого фізичного і психічного здоров'я.

Практичний досвід роботи із пацієнтами вказує на **ЕФЕКТИВНІСТЬ** цієї магічної тріади.

Спробуйте і у Вас усе вийде!

«У наших сновидіннях ми завжди однією ногою у дитинстві»

Зигмунд Фройд

▶ **Криза** - стан людини при блокуванні її цілеспрямованої життєдіяльності в даний момент розвитку особистості. І теоретики, і практики вважають, що в ситуації кризи при спробі опанування стресового стану людина переживає певний вид фізичного і психологічного перевантаження. Емоційна напруга і стреси можуть призводити або до оволодіння новою ситуацією, або до зриву і погіршення виконання життєвих функцій.

▶ **Кризовою називають ситуацію**, коли людина зіштовхується з перешкодою в реалізації важливих життєвих цілей і коли вона не може впоратися з цією ситуацією за допомогою звичних засобів, динаміка якої розвивається за двома напрямками

КРИЗОВА (ТРАВМУЮЧА) СИТУАЦІЯ?

ВИХОДИМО ІЗ КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ

Це прості техніки насправді є дуже дієвими.

1. Відновіть дихання з допомогою вправи «Свічка-Квітка»: задуваєте уявну свічку (довгий видих), вдихаєте аромат уявної квітки (мінімум 8 разів)

2. **Випийте** склянку води маленькими ковтками, або хоча б змочіть ротову порожнину.

3. **Торкніться** будь-якої поверхні.

Дотик до чогось реального допомагає заземлитися. Бажано не просто торкнутися, а описати подумки, яка саме поверхня: гладка, холодна, шорстка тощо.

4. **Назвіть 6 кольорів**, які ви бачите прямо зараз. Знайдіть 5 найменших предметів та 5 найбільших. Знайдіть очима 5 предметів різної текстури

Ця техніка допомагає подолати синдром тунельного зору, який виникає при сильному стресі

ВИХОДИМО ІЗ КРИЗОВОЇ СИТУАЦІЇ

5. Порахуйте від 20 до 0 вголос

При зворотній лічбі активізуються лобні долі мозку, але будь-яке кризове дихання починається не з вдиху, а з довгого видиху, тому перед початком лічби треба видихнути.

6. Оцініть температуру приміщення та власного тіла

Термомоніторинг допомагає повернутися в тіло. Запитайте себе, холодно вам чи жарко. В кризових ситуаціях у людини зникає чутливість тіла, тому треба свідомо повертати собі відчуття температури

7. Притисніть руки або спину до стіни

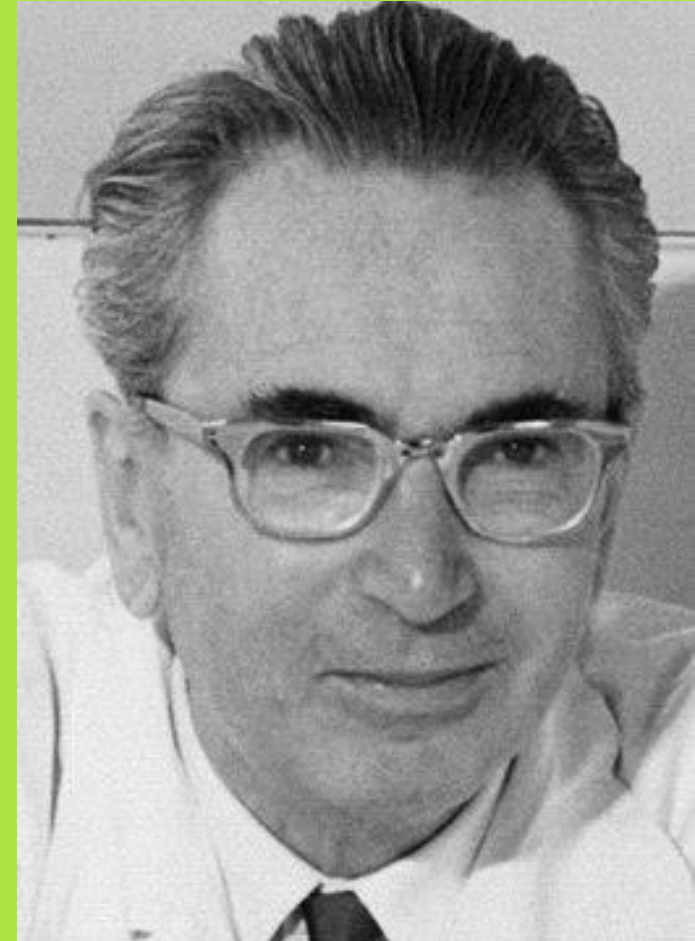
Це допомагає заземлитися і відчутти зовнішню точку опори. Можна також повідтискатися від підлоги або «позабивати цвяшки п'ятами»

8. Зробіть вправу «Метелик»

Щоб повернути собі відчуття власного тіла, схрестіть руки перед собою та покладіть долоні собі на плечі й почергово постукуйте ними

- ▶ **ВІКТОР ФРАНКЛ** про війну і як у ній вижити
- ▶ "Першими ламалися ті, хто вірив, що скоро все закінчиться.
- ▶ Після них ті, хто не вірив в те, що це коли-небудь закінчиться.
- ▶ Вижили ті, хто фокусувався на своїх діях, без очікувань, що може або не може статися.
- ▶ Коли ми живемо в очікуванні, що все закінчиться: ми нібито хапаємося за попередню реальність – і нам тоді психологічно важко виживати в цій реальності. А виживають ті, хто живе тут і зараз",
- ▶ - писав знаменитий психіатр у своїх книгах.

БУВАЙТЕ ЗДОРОВІ!